

KÚRIA

Bfv.II.782/2012/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. február hó 28. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva az Ózdi Városi Bíróság 6.B.346/2010/22. számú ítéletét, illetőleg a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.1063/2011/28. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Ózdi Városi Bíróság a 10.Bk.168/2010/2.számú tárgyalás

mellőzésével meghozott végzésével a terheltet ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége [Btk. 188. § (1)] miatt 120 napi tétel, egy napi tétel összege 2.500,- forint, mindösszesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte, valamint mellékbüntetésül a közúti járművezetéstől 1 év időtartamra eltiltotta. A terhelt 2010. július 13. napján kelt beadványában tárgyalás tartása iránti kérelmet terjesztett elő, melyben a pénzbüntetés mérséklését és a mellékbüntetés mellőzését indítványozta.

Az Ózdi Városi Bíróság a 2011. március 30. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozott 6.B.346/2010/22. számú ítéletével a terheltet ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége [Btk. 188. § (1)] miatt 120 napi tétel, egy napi tétel összege 2.500,- forint, mindösszesen 300.000,- forint pénzbüntetésre ítélte, mellékbüntetésül a közúti járművezetéstől végleges hatállyal eltiltotta, valamint a pénzbüntetés megfizetésére 20 hónapi, havi 15.000,- forint összegű részletfizetést engedélyezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője által enyhítés végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2012. április 11. napján kelt 1.Bf.1063/2011/28. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetését 4 év közúti járművezetéstől eltiltásra enyhítette, melynek tartamába a 2010. április 5. napjától eltelt időt beszámította, a részletfizetés kezdő időpontját a határozat jogerőre emelkedésétől számított 5. napjában határozta meg, egyebekben az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

*

A bíróság által megállapított - a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített - tényállás személyi részének lényege szerint a terhelt elmebetegségben, tudatzavarban, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben sem jelenleg, sem a terhére rótt cselekmény elkövetésekor nem szenvedett. Nevezett hiányos önismeretű, csökkent frusztrációs toleranciájú, fokozottan irritálabilis. Érzelmileg, indulatilag labilis, depresszív hangulati eltolódásra hajlamos, fokozott szenzitív alkalmazkodási és beilleszkedési zavarokkal küszködő személyiség. Önszabályozása, viszonyulása merev, rugalmatlan. Alkohollal kapcsolatos problémáját bagatellizálja, ebből eredően antiszociális viselkedésbeli eltéréseit sem illeti kellő kritikával. Személyiség szerkezete személyiségzavarként értékelhető, melynek kialakulásában a kedvezőtlen környezeti hatásokon kívül az alkoholnak is nagy szerepe volt [alkoholos személyiségzavar]. Kóros elmeállapottal egyenértékű személyiségzavara vagy személyiségtorzulása jelenleg és a terhére rótt cselekmény idején sem volt kimutatható, így személyiségzavara a cselekmény szempontjából korlátozó vagy kizáró

tényezőként nem vehető figyelembe.

A terhelt a cselekményt megelőzően alkoholizmusa miatt többször részesült kórházi kezelésben. Korábban Esperal beültetés is történt a szervezetébe, mely gyógyszer az alkoholfogyasztás elkerülését szolgálja, arra való ráívás esetén életveszélyes állapotba kerülhet a páciens.

A terhelt a cselekmény elkövetését követően - orvosilag dokumentálhatóan - absztinens. A korábbi alkoholfogyasztással összefüggő kedvezőtlen személyiségjellemzők jelentős mértékben elhalványultak, a terhelt viselkedése, magatartása konszolidálttá vált. Etikai-morális készségei átlagosnak mondhatók, ítélő-mérlegelő képessége megfelelő szintű. A korábban észlelt csökkent tűrőképesség, ingerlékenység, indulatosság már nem figyelhető meg nála. Korábbi italozását, s annak következményeit kellő kritikával illeti. Fokozott érzékenysége ugyanakkor jelenleg is fennáll, ez azonban a paranoiditás szintjét nem éri el, vagyis érzékenysége nem betegségi szintű. Betegségi szintű pszichés zavar, alkoholfüggőség, illetőleg szellemi képességcsökkenés hiányában közúti közlekedésre alkalmasnak minősíthető. A gépjárművezetéshez szükséges kognitív képességekkel rendelkezik.

A terhelt gyógyszeres terápiában már nem részesül, azt kontrollált körülmények között orvosi beleegyezéssel elhagyhatta, a korábbi súlyos alkoholproblémáira tekintettel viszont rendszeres addiktológiai ellenőrzése szükségesnek mutatkozik.

A történeti tényállás szerint a terhelt 1970. szeptember 10. napja óta „A”, majd 1985. február 7. napjától „B” járműkategóriák vezetésére jogosító engedéllyel rendelkezik. A terhelt 2010. április 5. napján délelőtt nagyobb mennyiségű alkoholtartalmú italt fogyasztott, majd ezt követően 16 óra 4 perc körül a lakásától A felé tartva a közúton szeszes italtól közepes fokban befolyásolt állapotban vezette a személygépkocsit. Vezetés közben vérének véralkohol tartalma legalább 2 ezrelék és 2,4 g/l ezrelék között volt. Ezen cselekményével a KRESZ 4. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakat megsértette.

*

A másodfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője nyújtottak be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének b), c) és d) pontjaiban írt okokból.

Az indítvány szerint a másodfokú bíróság határozata azért törvénysértő, mert figyelmen kívül hagyta a Be. 549. § (4) bekezdésében foglaltakat, mely súlyosítási tilalmat tartalmaz arra az esetre, ha a tárgyalás mellőzésével meghozott végzéssel szemben

a tárgyalás tartását kizárólag a vádlott kéri. Ez esetben a tárgyalás mellőzésével hozott végzéstől súlyosabb ítélet nem hozható, csak abban az esetben, ha a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni. A felülvizsgálati indítvány tartalmazta, hogy a másodfokú eljárásban olyan új tény nem volt megállapítható, amely megalapozta volna a súlyosabb ítélet meghozatalát, ezért a másodfokú határozat a Be. 549 §-ának (4) bekezdésébe ütközik, és a Be. 416. § (1) bekezdésének d) pontja alapján a felülvizsgálati eljárásban elbírálható.

A védő sérelmezte, hogy a tárgyalás mellőzésével hozott végzéssel szemben tárgyalás tartása iránti kérelmet kizárólag a terhelt nyújtott be, ugyanakkor az elsőfokú eljárás során beszerzett, a Nemzeti Közlekedési Hatóság Pályaalkalmassági Vizsgálati Igazgatósága PV/RA/PA/A1736/5/2010. számú határozata alapján a terhelt a járművezetésre a IV. pályaalkalmassági kategóriában alkalmasnak minősült. Ezt követően a másodfokú bíróság kiegészítő szakértői bizonyítást rendelt el, melynek eredményeképpen a szakértők a terhelt vizsgálata nélkül elkészített szakvéleményüket fenntartották azzal, hogy „nevezett járművezetői alkalmassága tekintetében a Nemzeti Közlekedési Hatóság véleménye irányadó. A másodfokú bíróság dr. F B és dr. T M részére is megküldte az iratokat, majd a pszichológus szakértőt rendelte ki az ügyben, akik korábbi szakvéleményüket akként módosították, illetve egységesen akként nyilatkoztak, hogy a terhelt közúti járművezetésre alkalmas és a gépjárművezetői engedély megszerzésének korlátozása pszichológiai okból nem indokolt."

A védő által kifejtettek szerint csak és kizárólag 1 év közúti járművezetéstől eltiltást lehetett volna kiszabni a terhelttel szemben, mivel a másodfokú ítélet 5. oldalának 5. bekezdésében felhozott indokok az eltiltás mértékére vonatkozóan nem új tények, ugyanis a terhelt alkoholos befolyásoltságának foka korábban is ismert volt.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének akkor, mikor nem adta indokát annak, hogy mire alapítottan alkalmazott 4 éves közúti járművezetéstől eltiltást a Be. 549. §-ának (4) bekezdése ellenére. Továbbá a másodfokú ítélet hiányos annyiban, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság a mellékbüntetés tekintetében a döntését mire alapozza, mely körben indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1851/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy az indítványozók álláspontjával ellentétben az első fokú bíróság figyelembe vette a Be. 549. §-ának (4) bekezdésében foglalt

rendelkezést, mivel a tárgyalás mellőzésével lefolytatott eljárás eredményeként meghozott végzéshez képest az általa lefolytatott bizonyítás eredményeként ítéletének 5. oldalán foglaltak szerint az igazságügyi orvosszakértők egybehangzó véleményei alapján az irányadó tényálláshoz tartozó - kizárólag ítéletszerkesztési hiba folytán az indokolási részben szereplő - azon megállapítást tette, hogy a terhelt a közúti gépjárművezetésre alkalmatlan, és veszélyt jelenthet a közlekedésben történő járművezetése esetén jelenlegi absztinens állapotában is.

A másodfokú bíróság az általa lefolytatott bizonyítás eredményeként a tényállást több ponton kiegészítette és pontosította, amelynek következtében a terheltet nem minősítette a gépjárművezetésre alkalmatlannak. A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint ennek a körülménynek a Be. 549. §-ának (4) bekezdésében foglalt súlyosítási tilalom megvalósulása szempontjából nincs jelentősége, mivel az kizárólag az elsőfokú eljárásban tartalmaz eltérő rendelkezést a Be. 543. §-ára figyelemmel, illetve a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás is rögzít a tárgyalás mellőzésével meghozott végzéshez képest olyan új tényeket, amelyek indokolttá tették a törvényi minimumhoz képest magasabb tartamú járművezetéstől eltiltás kiszabását.

A Legfőbb Ügyészség nem tartotta helytállónak a felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettség megsértésével összefüggő okfejtését sem, mivel álláspontja szerint a másodfokú bíróság az ítéletének 3. oldalán, valamint a 4. oldalának 1. bekezdésében részletes és meggyőző indokát adta annak, hogy miért alapította a tényállást elsődlegesen a dr. F B és dr. T M által adott, Cs Sz pszichológus szakértő véleményét is alapul vevő, a terhelt személyes vizsgálatán alapuló szakvéleményére. Mindez azonban nem jelentette azt, hogy a másodfokú bíróság teljes egészében elvetette volna dr. Sz E és dr. D M igazságügyi elmeorvosi szakértői véleményét. A másodfokú bíróság annak is indokát adta, hogy szükségtelen volt a szakértői vélemények ütköztetése a közöttük felmerült eltérés okának nyilvánvalóságára tekintettel. Az ellentmondás pedig feloldhatónak bizonyult, mivel a szakvélemények közül csak az egyik fogalmazott meg kategorikus véleményt.

Mindezekhez képest a terhelt és a védő által sérelmezett súlyosítás helyett annak enyhítése történt meg, mivel a végleges hatályú járművezetéstől eltiltáshoz képest a másodfokú bíróság 4 év határozott időtartamú eltiltást alkalmazott, melyet a másodfokú ítélet az 5. oldalának 5. bekezdésében részletesen megindokolt.

Mindezek folytán a felülvizsgálattal támadott határozatok a Legfelsőbb Ügyészség álláspontja szerint a felülvizsgálati indítványban nevesített hibáktól, ezeken túlmenően a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában foglalt egyéb abszolút hatályú eljárási

jogszabálysértésektől is mentesek, ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn.

A terhelt védője útján a Legfőbb Ügyészség átiratára 2013. január 31. napján észrevételt terjesztett elő, melyben egyrészt változatlanul hivatkozott arra, hogy a módosított másodfokú tényállásban helyesbített és szűkített tényállás alapján a súlyosítási tilalom hatályában fennállt, másrészt a másodfokon eljárt bíróság azért nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, mert miután a tények sorából helyesen kizárta azt, hogy a terhelt alkalmatlan a közúti közlekedésre, nem indokolta meg, mire alapítottnak alkalmazott vele szemben 4 éves közúti járművezetéstől eltiltást.

*

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő és a Legfőbb Ügyészség képviselője felszólalásában az írásban előadottakat fenntartotta.

*

A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b), c) és d) pontjában meghatározott okokból, másrészt - a Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bekezdés] vizsgálta felül. Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A Kúria abból indult ki, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén van lehetőség. Az 1998. évi XIX. törvény [Be.] 416.§ (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak büntető anyagi jogi szabálysértés, valamint a c) pontja alapján ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén van helye.

Az eljárási törvény szerint a tényállás helyessége a felülvizsgálat tárgya nem lehet. A felülvizsgálati eljárásban a Be. 423.§ (1) bekezdésének törvényi előírása szerint a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A jogerős határozatban megállapított tényállás nem támadható.

*

A felülvizsgálati indítványt előterjesztő védő a felülvizsgálati indítvány okaként - a Be. 373.§ (1) bekezdés III. a) pontjára

történő utalással - a Be. 416.§ (1) bekezdésének c) pontját is megjelölte. A Kúria először e kérdésben foglalt állást.

A védői indítványa szerint a másodfokú bíróság nem tett eleget az indokolási kötelezettségének és így a jogerős másodfokú ítélet hiányos, mert abból nem állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság döntését a mellékbüntetés tekintetében mire alapozta.

A Be. 416.§-a (1) bekezdésének c) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373.§ (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

A Be. 373.§-a (1) bekezdésének III. a) pontja szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A törvény kizárólag a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében teszi vizsgálandóvá az indokolási kötelezettség teljesítését. A rendkívüli jogorvoslatként szabályozott felülvizsgálat lényege ugyanis, hogy abban kizárólag jogkérdések vizsgálhatóak, a tényállás ismételt revíziójára ebben az eljárásban általában nincs lehetőség.

A Be. egyes rendelkezéseinek az értelmezéséről kiadott 1/2007. Bkv. számú véleményében a Kúria [Legfelsőbb Bíróság] a Be. 373.§-a (1) bekezdésének III. a) pontjában foglalt rendelkezés értelmezése kapcsán azt rögzítette, hogy a ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértésétől a megalapozatlanság törvényi eseteit el kell határolni. A választóvonalat a felülbíráló bíróságnak a megtámadott határozat kiegészítésére, illetve megváltoztatására biztosított törvényi lehetőségei képezik. Először tehát abban kell állást foglalni, hogy a megtámadott határozat megalapozatlansága kiküszöbölhető-e, a törvényi keretek között megalapozottá tehető-e.

A bíróság köteles az indokolásban számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig ezt jogosult és köteles ellenőrizni. Ha a megtámadott határozat indokolása olyan mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését, akkor nyilvánvalóan meghiúsul az érdemi felülbírálat lehetősége, ami hatályon kívül helyezést eredményez.

Helyesen állapította meg a Legfőbb Ügyészség, hogy a másodfokú bíróság az ítéletének 3. oldalán, valamint 4. oldalának 1. bekezdésében részletes indokolását adta annak, hogy miért alapította elsődlegesen a tényállást a dr. F B és dr. T M által

adott szakvéleményre.

A Kúria azt is megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok a büntetőjogi főkérdések tekintetében az indokolási kötelezettségüket teljesítették. Az indokolásból jól nyomon követhető, hogy a másodfokon eljáró bíróság a tényállást mely bizonyítékok alapján egészítette ki, illetve pontosította. A másodfokú ítélet 3. oldalának utolsó bekezdése tartalmazza, hogy a nevezett szakértők kategorikus, azaz a szakértői bizonyosság fogalmát kimerítő szakvéleményt adtak a terhelt alkoholfüggőségével, valamint közlekedésre való alkalmasságával kapcsolatban. Elvégezték továbbá a becsatolt orvosi leletek tanulmányozásán túl a terhelt személyes vizsgálatát, illetve szakvéleményük elkészítése során felhasználták a pszichológus szakértő szakvéleményének megállapításait is. Ezzel szemben az igazságügyi elmeorvos szakértők kiegészítő szakvéleményükben kizárólag az iratok tartalma alapján készítették el szakvéleményüket, amelyben a szakértői valószínűség fogalmi körén belül foglaltak állást. A másodfokú bíróság helyes indokát adta annak is, hogy a rendelkezésre álló kategorikus kijelentést tartalmazó szakvélemény birtokában miért volt szükségtelen a szakértői vélemények ütköztetése.

A Kúria mindezek alapján a terhelt védőjének az indokolási kötelezettség megsértésére alapozott felülvizsgálati indítványát nem találta alaposnak.

Ugyancsak nem helytálló a védőnek a Be. 373. § (1) bekezdésének III. b) pontja szerinti feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésre hivatkozása. Az indítvány erre vonatkozóan a jogszabály felhívásán kívül nem is tartalmaz semmilyen kifogást, és sem az első, sem a másodfokú ítélet rendelkező része nem ellentétes az indokolással, így a terhelt érdekében benyújtott felülvizsgálati indítvány a tényállást támadó részében kizárt, az eljárási szabálysértésre hivatkozó részében pedig nem megalapozott.

*

A fentieknek megfelelően nem alapos a védő Be. 416. § (1) bekezdésének d) pontjára történt hivatkozása sem a speciális súlyosítási tilalomra nézve, melyet álláspontja szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyott.

Az 1998. évi XIX. törvény [Be.] a súlyosítási tilalom speciális esetét szabályozó 549. §-nak (4) bekezdése szerint a bíróság a terhelt terhére szóló kérelem hiányában akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve alkalmazhat súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek

folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni, illetőleg súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést kell alkalmazni.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás mellőzésével lefolytatott eljárás eredményeként meghozott végzéshez képest az általa beszerzett igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemények - mint a tárgyaláson felmerült új tény - alapján állapította meg, hogy a terhelt a közúti járművezetésre alkalmatlan, és veszélyt jelenthet a közúti közlekedésben járművezetése esetén. Az elsőfokú eljáráshoz képest pedig a másodfokú bíróság az általa lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást kiegészítette, illetve módosította, mely alapján végül nem minősítette a terheltet a gépjárművezetésre alkalmatlannak, ekként a végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltás tartamát 4 évre mérsékelte, tehát enyhítette az elsőfokú bíróság ítéletét. Ezzel pedig a jogerős döntésben új tény megállapítására került sor, mely ekként a súlyosítási tilalmat feloldotta. Erre nézve tehát annak sincsen jelentősége, hogy a súlyosítási tilalom csak az első fokon eljáró, vagy az ügyben döntést hozó valamennyi bíróságra vonatkozik-e, hiszen a hivatkozott tilalom feloldására jogszerűen került sor.

A Kúria azt is megállapította, hogy a büntetés a törvényes keretek között került kiszabásra és a büntetőjog más szabályaiba sem ütközik, ekként a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontjára való hivatkozást is alaptalannak találta.

A Kúria mindezek alapján, miután nem észlelt olyan eljárásjogi szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles, a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. február hó 28.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Surdy Miklós s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
NYM